۵۲ نچی. ۱۳۲۴ سنه. ۱ شوال یکشنبه. ۱۹۰۶ سنه. ۵ نویابر. № 52

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» №1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (۳) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
اداره‌سی پچه‌ن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده‌در.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سرکاتب ومدیر: علی اصغر کمال‌الدینف.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

برنسخه‌سی (۵) تیینلر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریده‌ء ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (۳۰) تیینلر

قشقی سیرک - آت اویونی
ارمیتاژ باقچه‌سنده

بوکون کیچ وکوندز ایکی مرتبه بیك گوزل **بایرام اوینلری** اوینالاچقدر. کوندزگی اویون بالالرغه مخصوص اولوب اون‌یاشندن کیم بولغان بالالرغه هدیه‌لر بیریله‌چك هم آنترا کت وقتلرنده کچکنه آطلرغه آطلاندرب یورتله‌چکدر. کیچ برله اویون اوچ آندیلینیه‌لی اولوب هربر **شعبه‌لرنده یاڭا اوینچیلر عجیب عجیب هنرلر** کورساته‌چکلردر. هم برنچی مرتبه غ. **ژورتا** ایله «کازانسکی تیلیگراف» کانتورشچیگی **ڤ اڤیلوف** آغرنرسه‌لر کوته‌رو ایله کوچلرینی صناشاچقلردر. کوچی آرتقلغی معلوم بولغانینه مکافاتاً کموش ژیتون هدیه ایدله‌چکدر. **آخرنده کولکی پانتومیما بولاچق.** کوندزگی اویون ۲ ساعتده کیچکی اویون ساعت ۸ یارمده باشلانور

۱۹۰۶ سنه **صباح کتبخانه‌سی** ۱ نچی اوکتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده
کتبخانه‌مزده صاتولمقده اولان کتابلر:

مراد سلیمف . . . . ۱۰ تین
محروسه خانم . . . . ۱۰ „
۱۹۰۷ سنه ایچون دیواری کالیندار ۲۰ „

پوچطه مصارفی آلوچیدن.
کتابچیلرغه بیوك اکرام!

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یباریلور.
تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

عمومی تبریك

عید سعیدڭ حلولیله احباب کرامی عموما تبریك ایدرم
اوشبو عمومی تبریك ایله اکتفا ایدرك خصوصی تبریکنامه
نشرندن استغنا ایتدم. عفو بویورلسون.

احمد هادی مقصودی.

عید سعید ایله جمله اخوان واحبابلریمی عموما
تبریك ایدرم

علی اصغر کمال‌الدینف

عید فطر.

بوگون عید سعید فطرنڭ حلولی ایله جمیع اهل اسلامنی خصوصا اوزینی اوقوچیلرنی یولدز تبریك ایده‌در.

جناب حق هرقایومزغه دخی بیك کوب سنه‌لرنڭ عید مبارکلرینی بخت وسعادت، فرح وسرور ایله کورونی نصیب ئیله‌سون.

عید شادلق وبایرام دیمکدر. درویشلر مبارك رمضان آیینڭ چغووینه محزون اولسه‌لرده، فرض روزه‌نی اداقیلوب بو آینی عبادت ایله کیچرولرینه عادی کمسه‌لر شاد ومسرور اولمق تییشلیدر.

بو بایرم آلدندن اورتا حاللی کمسه‌لرنڭ هربرسینه جان باشندن فطره صدقه‌سی طاراتو واجب اولمقلغینڭ حکمتلرندن برسی — فقرانی‌ده عمومی شادلقدن محروم ایتمه‌مکدر.

روسیه‌ده یکرمی میلیون اهل اسلامنڭ اون‌میلیو نینڭ جان باشندن اونارتیین فطره صدقه‌سی بریرگه جییلسه، فقرا فائده‌سینه برمیلیون آقچه طوپلاناچقدر. صرف فقرا حقی اولان بوفطره، تییشلی اورنینه صرف قیلنسه، گوزل اولور ایدی. بای کشیلر عالم بولسه‌لرده، هروقت خصوصا بو آچلق سنه‌سنده اوزلرینه حرام بولغان بو فطره‌نی جیماسه‌لر، یاخشی بولور ایدی.

صایلاو.

بزنڭ خلقنڭ طبیعتی بیك قزق. اوشبو سنه‌نڭ باشنده گازیته‌لرده دوما وصایلاو مسئله‌لری کوب یازلودن بیزار اولمش ایدیلر. یولدز مشتریلرندن برسی اداره‌مزگه یازمش ایدی: «زینهار گازیته‌ڭزگه (دوما وصایلاو) دیگان سوزلرنی هیچ یازماڭز. یازووڭز بیك عبثدر. چونکه باشنده مذکور سوزلر اولان مقاله‌نی بز هیچ اوقومیمز. باشقه فائده‌لیراق سوزلر یازڭز» دیمش ایدی.

تیز کوندن ایکنچی دوماغه صایلاولر باشلاناچق. البته گازیته‌لرده صایلاو مسئله‌لری ینه تکرار ایدله‌چك.

مذکور مکتوبنڭ صاحبی چداب طورسون.

آندای نادان غافللرنڭ سوزلرینه اعتبار یوقدر.

اداره‌مزگه بوکونلرده کیلگان برمکتوبده بری ینه گازیته‌لردن شکایت قیلادر: «صایلاو وقتنده غافل بولماسقه کیره‌ك. طرشورغه کیره‌ك. زمان غفلت زمانی توگلدر. طرشڭز طارتشڭز» دییوب تکرار یازالر. نیچك طرشو حقنده هیچ برسوز یازمیلر معناسز تکرارلردن بز هیچ بر معنا چغارا آلمیمز. سز بزگه طرشونڭ یوللرینی‌ده اویره‌تڭز» دیدر.

بومکتوب صاحبی‌نڭ سوزی بر درجه طوغریدر. فی الواقع، صایلاوده نی روشچه طرشو مسئله‌سندن مسلمانلرنڭ کوبسی غافلدر. طرشودن فائده‌چغودن‌ده کوب کشینڭ خبری یوقدر.

بومقاله‌ده اوشبو مسئله‌لرنی آڭلاماغان کشیلر اوچون برمقدار تفصیلات ویره‌چکمز.

بوندن صوڭره روسیه مملکتی دوماده قرار بیرلگان نظاملر بوینچه اداره‌قیلناچقدر. (دوما) خلق طرفندن صایلانوب یوللانغان کشیلرنڭ مجلسندن عبارتدر. روسیه‌نڭ عقللی کشیلری حاضرده دورت بیش پارتیه‌گه آیرلغانی معلومدر. دوماغه صایلانغان کشیلر شول پارتیه‌لرنڭ وکیللرندن عبارت بولاچقدر. دوماده قایسی پارتیه‌چلینلری کوبره‌ك بولسه نظاملرده شول پارتیه‌نڭ پروگرامینه موافق روشده ترتیب قیلناچقدر.

شونڭ اوچون حاضرده هرپارتیه طرشوب دوماغه اوز پارتیه‌لرینڭ کشیلرینی کرتورگه اجتهاد قیلاچقدر.

روسیه‌ده (۱۴۰) میلیون خلقنڭ (۲۰)-میلیون مقداری مسلمانلردر. بومسلمانلرنڭ دینلری، تللری وملتلری بر اولدیغندن ملی مقصودلری‌ده بردر. بومقصودلر نیدن‌عبارت ایدکی نیژنی مجلسینڭ قرار نامه‌سندن واتفاق مسلمین پارتیه‌سینڭ پروگرامندن معلومدر.

عقللی مسلمانلر عموما بوپروگرامنی معقول کوره‌چکلرنده شبهه یوقدر.

بناءً علیه یکرمی میلیون مسلمانڭ هربرسی اتفاق پارتیه‌سینڭ چلینی حکمنده‌در. چلین بولمق اوچون آقچه توله‌ب دفترگه یازلو لازم توگلدر. مذکور پروگرامینی کم معقول کورسه، شول کشی اتفاق مسلمین پارتیه‌سینڭ چلینیدر. اویله اولدقده مسلمانلر یکرمی میلیونلق بر پارتیه‌دن عبارتدر. لکن یکرمی میلیون مسلماننڭ صایلاوغه فقط دورت میلیونی قاتشاچقدر. چونکه خاتونلر ویاشلر صایلاوغه قاتشمایاچقلردر.

روسیه‌ده موجود (١٢٠) میلیون باشقه ملتلرنڭ‌ده صایلاوغه قاتشوچیلری یکرمی میلیوندن آرتق بولمایاچقدر.

لکن آنلر اوز آرا تورلی پارتیه‌گه بولندکلرندن هر پارتیه طرفنده ایکیشر اوچار میلیوندن آرتق کشی بولمایاچقدر.

باشقه پارتیه‌لرکبی مسلمان پارتیه‌سی‌ده بر اتفاق ایله‌طرشسه، دوماده‌اثری کورنمی‌قالمایاچقدر.

هر نیچك بولسه‌ده، دوماده بولاچق بیش یوز قدر کشیدن یوز کشی‌نڭ صایلانوونده مسلمانلرنڭ دخلی اولمق ممکندر.

بو یوز کشینی عموما مسلماندن صایلامق ممکن توگلدر. مسلماندن بولماسه‌ده، باشقه ملتلردن اهل اسلامغه فائده‌لی یاکه هیچ بولماسه، ضررسز کشیلرنی صایلامق ممکندر. ایشته صایلاوده طرشونڭ ثمره‌سی اوشبو اولاچقدر. دومـاده مسلمانلر طرفندن صایلانغان یوز کشی مسلمانلرغه خلاف بولماغان باشقه پارتیه چلینلری ایله اتفاق قیلسه‌لر، نظاملر عموما اهل اسلامغه فائده‌لی بولوب چغاچقدر.

روسلرنڭ دینی وملی پارتیه‌لرندن باشقه پارتیه‌لرنڭ پروگراملرنده مسلمانلرغه‌ضررلی ماده‌لر کورنمیدر.

اما صایلاوده نیچك طرشورغه کیره‌ك؟ تیز کوندن آوللرده اون یورت صاین بر کشی صایلانور. بو کشیلرنی بیك اویلاب صایلارغه کیره‌ك: هر برسی دنیا ترتیبلرندن خبردار، سوز آڭلی طورغان عقللی کشیلر اولسونلر.

هر آولدن اون یورت صاین برردن صایلانغان (دیسه‌تی‌دۋورنیلر) بر کونده ۋولست کانتورینه (ۋولستنی اسخود)قه چاقرلورلر. بو اسخودده هر ۋولست صاین ایکیشر کشی ۋولست وکیللری صایلانور. اوشبو وکیللرنی ده بیك بلوب صایلارغه کیره‌ك: هر برسی روسچه بله طورغان عقللی وفهملی کشیلر بولسونلر. اوزلری‌ده دوماغه چلین بولوب صایلانورغه یاراقلی، نظاملردن خبردار کشیلر بولسونلر. اوزی دوماغه صایلانورلق کشی طابلماغانده‌ده صایلاو مجلسلرنده سوز آڭلارلق کشیلرنی صایلارغه کیره‌ك. قایسی پارتیه‌لر مسلمانلرغه ضررلی وقایسیلری فائده‌لی بولو احتمالندن خبردار بولورلق کشیلر بولسونلر. صایلانغان زمانده خبردار بولماسه‌لرده، صایلاو مجلسلرنده تفصیلله‌ب سویله‌ب بیرگاچ آڭلارلق آڭلی کشیلر بولسونلر. آقچه‌غه یا سوزگه آلدانورلق اعتبارسز کشیلردن بولماسونلر. بعض ۋولستلرده مسلمان آوللری‌ده روس آوللری‌ده بولادر. نظام بوینچه بو ایکی کشینڭ برسی روسدن برسی مسلماندن بولووی لازم توگلدر. کم معقول شول صایلانسون.

هر ایکیسی مسلمان بولونڭ هیچ ضرری یوقدر. مسلمانلرغه دشمانلغی معلوم بولماغان روسنی صایلاوده‌ده استحاله بولماس.

اوتکان صایلاوده کوب بیرلرده ملالرنی صایلاماغانلر. دنیا اشینه علما قاتشماسون. دیگانلر ایمش. بو بیك خطادر. بواشکه ملالرنڭ قاتشووی شریعتکه‌ده نظامغه‌ده خلاف توگلدر.

هر بیرده ملالر عوامغه قاراغانده هر خصوصده خبردار بولادر. گازیته اوقو ایله‌ده ملالرنڭ خبردارلغی آرتادر. شونڭ اوچون ملالرنی صایلاوغه خلاف بولماسقه کیره‌ك. اوتکان دوماده‌اوچ ملا چلین بولوب صایلانوب بارمشلر ایدی. مسلمان فراکسیه‌سنده نظاملرنڭ دینگه خلاف بولماوی خصوصنده بیك فائده‌لی سوزلر سویله‌دیلر. بو دوماده روسچه بلوب سویله‌شه‌چك مسلمان چلینلرگه دین خصوصنده کیگـاش ویرمك اوچون عالم کشیلر کیره‌ك بولور.

شهر مسلمانلری‌ده ۋیبورشك صایلاغانده بیك اجتهاد قیلمق کیره‌ك: ۋیبورشکلرنی محله صاین بولوب صایلاو لازم توگلدر. هر چاستده ۋیبورشیکلککه فهملی مسلمانلرنی هم مسلمان پارتیه‌سینه خلاف بولماغان بر پارتیه کشیسنی صایلارغه طرشمق تییشلی.

اوتکان صایلاوده محله‌لر آراسنده نزاعلر چقمش ایدی. هر محله اوزندن بر ایکی کشینی صایلاتورغه طرشمش ایدی. بو بیك خطادر.

هر چاستدن روسچه یاخشی بله طورغان نظاملردن وپارتیه‌لردن خبردار کشیلرنی صایلارغه کیره‌ك. اول کشیلر کیره‌ك قایسی محله‌دن بولسه‌لرده بولسونلر.

بو صایلاولر محله صاین بر نرسه بولو اوچون توگلدر. بلکه بارچه مسلمانلرغه فائده‌لی نظاملرنی آلور اوچوندر.

شهر دوما سینه گلاسنی صایلاغانده محله‌گه اعتبار قیلنمیدر. شونڭ کبی دولت دوماسینه چلین صایلایاچق ۋیبورشکلرنی صایلاغانده‌ده محله‌گه اعتبار قیلماسقه کیره‌ك.

محله صاین ایکیشر کشی بولسون دییوب یوروچی کشیلر، نظام حالندن خبرسز غافل وجاهل کشیلردر.

صایلاناچق کشیلرده اوزینڭ حالینی بلوب صایلانورغه کیره‌ك. گازیته‌لر اوقوب پارتیه‌لردن خبری بولماغان کشیلرگه صایلانو اویاتدر. اویاتسز کشیلر گازیته‌لرده همان یازلاچقلردر. یاخشی ۋیبورشك بولورغه بایلق ویورت بیرنڭ‌ده دخلی یوقدر.

آی باشلری.

یولدز غزته‌سینڭ ٤٧ نچی نومرنده استانبولده رمضاننڭ برنچی کونی پنجشنبه بولوی کورنه‌در. واقعا تاریخ هجریدن ١٣٢٤ نچی سنه‌گه قدرلی اهجزدبود حرفلری ایله حساب ایتدکمزده شعبان باشی چهارشنبه، رمضان باشی پنجشنبه‌بولوی کورنمش ایدی. لکن‌ده غرهٔ رمضان چهارشنبه کون کیچ رؤیت درجه‌سینه کیلوی معلوم بولمادیغندن بو سنه رمضانمزده جمعه کوندن قالومز اصلا جائز توگل دیرك بیان ایتمش ایدك بلکه غرهٔ رمضان چهارشنبه کیچ رؤیت درجه‌سینه کیلوی استانبول رصد خانه‌لرنده معلوم بولغاندر. چونکه شریعتده آی محاق وقتندن آوشوب رؤیت ممکن بولغان درجه‌گه کیلوی ایله شهود شهرنڭ ثبوتی علمای کرام قاشنده معلومدندر. اما اهجزدبود قاعده‌سندن باشقه اوتکان رمضان باشندن سنهٔ قمریه‌نی اوچ یوزده ایللی دورت کون ایدب تمام ایدرك اوچ یوزده ایللی بشنچی پنجشنبه کون‌نی بو سنه‌ده‌گی رمضان باشی ایتمگه ممکن بولسه‌ده کبیسه یل‌لرنی بلماگانده هر وقت بویله تعیین ایترگه ممکن توگلدر چونکه کبیسه سنه‌لری بر طرزده کیلمایدر بر طرزده کیلمگانی بر آز التفات ایله‌ده معلومدر. آی‌لرنی بلماك تاریخ هجریدن اوشبو ١٣٢٤ نچی سنه‌گه قدرلی کبیسه سنه‌لرنی آچق خطاسز بلوگه هم هر وقت محرم باشنی درست تعیین ایتوگه موقوفدر. بو ایکی قونی مالك بولسه هر وقت آی‌لرنی درست استخراج‌گه مقتدر بوله‌در. اوشبو ١٣٢٤ نچی سنه باشی اولان محرمنی شنبه کون دیمش ایدك الوغ علمالرمز یکشنبه دیه‌رك یکشنبه محرم بیرامی ایتدردیلر حتی بزگه بعض تجارلر شنبه دیماگز بیرام ایتماك ایچون سوزگز بر بولسون دیسه‌لرده بو آیلرنی بیك آچق بلدکمدن شنبه دیگان سوزمزده ثابت بولدق الحال غرهٔ رمضان پنجشنبه ثبوتی محرم شنبه ایکاننه آچق دلیلدر. تاریخ هجریدن کیله‌چك ١٣٢٥ نچی سنه‌گه قدرلی بارچه کبیسه سنه‌لری ایله حساب ایتدکمده ١٣٢٥ نچی سنه‌ده محرم باشی چهارشنبه کون بولوب رجب باشی جمعه کون شعبان باشی یکشنبه کون رمضان باشی دوشنبه بوله‌چقدر.

قدرلی وحرمتلی کونلرده مسلمانلر کسبلرندن توقتاب بیرام ایتدکلرندن آی باشلرن درست قویماق ضروردر.

اولوغ حضرتلرمز محرم باشی قویوده غرهٔ شوال یکشنبه ثبوتنه بنا ایتسه‌لر اوتکان سنه‌ده‌گی کبی همان برکون صوڭ پنجشنبه دیمکلری لازم بوله‌در اوشبو سنـ١٣٢٤ـنه‌ده کبیسه بولمادیغندن ذوالحجه سهشنبه بولوب ٢٩دن کیله‌در سنـ ١٣٢٥ نه‌ده کیله‌چك غرهٔ محرمنی خوفسز جزم ایله چهارشنبه قویلور. قالغان آیلر شوڭا بناءً استخراج ایتلور.

«قزانده برنچی مسجدده امام صفی الله»

ظفر سیاسی

آمیریکه‌نڭ بوتون اشچیلری بارچه پریکازچیك وکانتورشچیکلری قطای مملکتینه کیلوب مملکتنڭ اوز اشچیلرینه اش وکسب قالدرماسه‌لرده بوڭا قارشی بر سوز سویله‌رگه، چیت مملکتلرنڭ تسلطندن قوتولورغه قطاینڭ چاره‌سی یوقدر، چونکه یاوروپانڭ ومدنیت عالمینڭ قاعده‌سنچه «کسب وسودا ایشکلری هم یوللری هرکم اوچون هر وقتده وهر بیرده آچقدر» اوشبو قاعدهٔ مدنیه‌گه اشانوب قطای آچلری واشچیلری بر زمانلرده آمیریکه‌غه کیتوب اش ورزق ازلرگه طوتونمشلر ایدی؛ قطاییلر آزغه قناعت ایتوب آرزان اشله‌گانلکلرندن بونارنڭ اش بازارینه چغولری امیریکه اشچیلرینه اوڭغایسز کیلگانلکدن، آمیریکه حکومتی قطای اشچیلرینی آمیریکه‌دن قووب ایکنچی مرتبه کیلولرینی منع ایتمش ایدی.

نادان وعاجز قطای حکومتی تکبرلگینی برطرفقه قویوب آمیریکه‌نڭ بو اشینه قارشو آغز آچوب بر سوز سویلرگه حالندن کلمایچه، آچولانوب غنه قالمش ایدی.

بو ایسکی بر واقعه‌در. هم گازیته اوقوچیلرغه‌ده معلومدر.

حاضرده ایسه بو حالنڭ تمام عکسنچه ایکنچی بر واقعه کورلگانلکدن ایکیسینی بر بیرگه کیتوروب چاغشدروب قاراب علم وفکر آلو لازم اولدی.

بر نیچه یللردن بیرلی یاپون اشچیلری، آشچیلری، ساچ آلوچیلری وبونلرغه اوخشاسلی کسب وصناعت اهلی آمیریکه‌گه باروب کون کورمکده ایدیلر؛ بونلر قطاییلر قدر کوب اولماینچه بلکه یاپونیه‌ده کون کیچرمکده اولان آمیریکه‌لیلر قدرگنه اولسه‌لرده آچ کوز وطویماس آمیریکانلر یاپونلرنی کونله‌شوب سن فرانسیسکو شهرنده بونلرغه‌خیلی قسانلقلر واوڭغایسزلقلر کورساتدیلر. یاپونلرنڭ بیك گوزل ایتوب اشله‌گان بر نیچه آشخانه‌لرینی واطوب، ترزه پیالالرینی چلپاره کیتوردیلر. بو خبر یاپون گازیته‌لرینه ایشدلگاچده‌همه‌سی بر آغزدن ایکی طرفقه‌ده هجوم ایتدیلر. بر طرفدن آمیریکانلرنڭ انصافسزلقلرینی بیان ایدوب، بونڭ اوچون جوابقه قالاچقلرینی ایکنچی طرفدن اوز حکومتلرینه خطاب قیلوب یاپون اوغلی‌نڭ ناموس وحقوقینی محافظه قیلورغه‌حاضرله‌نووینی طلب قیلدیلر.

یاپون گازیته‌لری ١٩٠٣ نچی یلده روسیه‌گه قارشی استعمال ایتکان لسانلرینی بو دفعه‌ده آمیریکه‌گه‌قارشی استعمال ایتدیلر. ملتنڭ روحی وطاوشی بولغان مطبوعاتنڭ طلبینه بناءً حکومتلریده سیاسی حرکتلر کورساتدی. چونکه عالم وغیور ملتنڭ فکری ومقصودی حکومت اوچون نظام برابرنده‌در.

یاپونیه حکومتی آمیریکه حکومت جمهوریه‌سی آراسنده یازیلوب خبرله‌شلگان نوط وجوابلرنڭ نیدن عبارت ایکانلکلری حاضرگه معلوم بولماسه‌ده، حاصل بولغان ثمره‌لری کوزمزنڭ آلدنده‌در: سن فرانسیسکو واقعه‌سینی تفتیش اوچون آمیریکه مینیسترلرینڭ بریسی کوندرلدی؛ آمیریکانڭ خارجیه وزیری بوندای واقعه‌لرنڭ کیله‌چکده بولمایه‌چغینی یاپون ایلچیسینه عرض ایتدی ورئیس جمهور روزۋیلت جنابلریده یاپونیه‌نڭ خارجیه وزیرینه تیلیغرام بیروب بو واقعه‌نڭ فقط بر شهرده‌گنه خصوصی بر صورتده اولدیغینی وباشقه ولایت وشهرلرنڭ جمله‌سنده یاپونیه خلقینه هیچ بر تجاوز وقسانلقلر ایدلمدیکینی بیان ایدوب اشنی سوندررگه طرشدی. یاپونیه گازیته‌لریده آمیریکه‌طرفندن بوندی یومشاقلق علامتلرینی کورگاچ سوزلرینی طاتلی تملی ایدوب سن فرانسیسکو عیبینه بیك زور اهمیت ویرمدکلرینی ودوستلق دائم اولدیغینی نازکانه خبر واعلان ایتدیلر.

نی حکمتدرکه قطایغه‌قارشی غیور ومنکبر بولوب طوروچی آمیریکه، یاپونیه‌غه‌قارشی بو قدر دقتلی ملائم وقولاق بیروچی بولدی؟

بونڭ حکمتی بیك ظاهردر:

ایسکی اصوللی، هر تورلی خرافات اسیری ونادان دورت یوز میلیون خلق، حیوان کتووی ایله برابردر. کوزی آچق، معارفلی، خبرلی، قوراللی قرق میلیون خلق زور بر قوتدر.

آمیریکه‌نڭ محیط کبیر دیگزنده کوبکنه

آتاولری بار؛ اقصای شرقده زورغنه معامله‌سی صاتو آلولری، کسبلری بار. اگر یاپونیه صوغش اعلان ایتسه بو تجارتلری خراب بولو اوستینه مذکور آطاولرده آمیریکه‌نڭ حکمی قالو ویده شبهه‌لیدر. بو حقیقت یاپونلرغه معلوم بولغان شیکللی آمیریکانلرغه‌ده معلومدر. مسئله‌نڭ گوزل گوزل حل قیلنووی شوندن کیله‌در.

بو واقعه‌ده یاپونیه‌نڭ بیك زور سیاسی بر ظفرغه نائل بولغانلقینی بتون عالم مطبوعات تصدیق ایده‌در.

یاورپاده ایسکی بر سیاسی مقال بار: «آزیا خلقلری انصافدن بیگرك قاطی یومروقغه ایاره‌لر» دیلر. بو مقال بر حقیقت صورتینه کروب آغزدن آغزغه وقلم اوچلرنده یورمکده ایدی.

حاضرگی کونده بو حقیقتنی تصحیح قیلو لازم بولدی:

«آزیاکبی یاوروپا خلقلری‌ده انصافدن بیگرك قاطی یومروقدن قورقالر» دیمك تیوشلیدر.

«ت.»

خارجی خبرلر.

سیاست خارجیه اتفاقلری.

یکرمی بیش سنه قدر مقدم فرانسیه‌گه قارشی طورمق اوچون گیرمانیه آوستریه وایتالیه ایله اوچلی اتفاق یاصامش ایدی. بوکا قارشی فرانسیه روسیه ایله اتفاق قیلدی.

اوشبو ایکی اتفاقنڭ قوّت وآغرلقلری بر درجه‌ده اولدیغندن یاوروپاده الوغ صوغش چقمادی.

روسیه یاپونیه طرفندن مغلوب اولو سببلی خارجی پالیتیکه‌ده اعتباردن توشدی. اوچلی اتفاق قوت آلو احتمالی اولدی. شول آراده فرانسیه آنگلیه ایله دوستلاندی.

ایتالیه‌نی اوز طرفینه قاراتدی. بناءعلیه میزان ینه تیگزله‌ندی.

حاضرده روسیه‌نڭ خارجده اعتباری یوقدر. امّا حکومت تدبیرلری آلماشنغاندن صوڭره روسیه یاوروپاده ینه الوغ برقوت بولوب میدانغه چغاچقدر. شول وقتده میزاننڭ قایسی طرفینی باصاچغی حاضرگه معلوم توگلدر.

آنگلیه‌ده گیرمانیه‌ده روسیه‌نی اوزلرینه طارتمقچی بولالر. لکن بونلرنڭ هر ایکیسی روسیه اوچون حقیقی دوست بولو احتماللری یوقدر.

آنگلیه ایله آزیه‌ده پیرسیه وآفغانستان وهندستان حقنده نزاع چغارغه طورادر. نیمسلر روسلرغه قرداش بولغان اسلاولرنی هر طرفده جبرلی باشلادیلر. روسیه‌گه بو قرداشلرینه الوغ آغاحکمنده یاردم ایتمی قالو ممکن بولماياچقدر. شول زمان گیرمانیه ایله آرا بوزلمی حال یوقدر.

لکن روسیه‌نڭ قورقنچلی برقوت اولمقلغی حکومت تدبیرلری خلق قولنده بولمق ایله مشروطدر.

بیوروکراتیه برطرفده، خلق ودوما ایکنچی طرفده اولوب آراده نزاع دوام ایتدیکی مدتده روسیه همان قتای کبی ایك قوتسز واعتبارسز دولتلردن صانالاچقدر.

چونکه خلقنڭ عمومی رضالغندن باشقه بیوروکراتیه تدبیری ایله قیلغان اشلر یاوروپادولتلری قارشنده اشانچلی بولماياچقدر. شول سببدن روسیه بیوروکراتیه‌سینڭ خارجده‌گی نفوذی آز بولاچقدر. «پ.»

صربیه.

صربیه‌ده (٣٥) آفیسر، حکومتنی اوزگارتورگه طرشورغه سوز قویشوب یازشقلری اوچون عیبلنمش ایدیلر. حاضرده بونلرغه بیلگراد شهرنده حکم قیلنمقده‌در.

آمیریکه

شمالی آمیریکه‌ده گلازگو شهرنده ڤاگزالدن قوزغالوب کیتکان واگونلرنی قوراللی قاراقلر طوقتاتوب مسافرلرنڭ قیمتلیماللرینی طالاب چقمشلر.

(روسیه حالی یاوروپاغه کوبدن سرایت قیلمش ایدی. ایمدی دیگز آرقلی آمیریکه‌گه قدر باروب یتکان ایکان.)

ماروك.

ماروك مملکت اسلامیه‌سنده فتنه ینه قوزغالدی. تویه ایله اوزوب باروچی فرانسوز کاروانینی طالامشلر. ماروککه کرورگه فرانسیه‌غه ینه بر صلتاو طابلدی.

(ارض الله) شهرنده‌گی فتنه‌نی باصونی بر وزیرنڭ قرداشینه طابشرلمش ایکان. فتنه‌نی بیك گوزل باصمش. لکن شهرنی سلطانغه قایتاروب بیرمیدر. اوزینی مستقل خان ایتوب اعلان قیلمش. بوکشی اوّلده یول باصوچیلرنڭ آتامانی بولمق ایله اسم چغارمش خائن وخبیث کشیدر.

داخلی خبرلر

صایلاو وقتلری.

(اوکو) گازیته‌سینڭ اشانچلی کشیلردن ایشتوب یازووینه قاراغانده آوللرده اون یورت صاین بر دیسه‌تی دڤورنیلر ١٧ نچی نویه‌برده جمعه کون صایلاناچقدر.

اشچی خلقلرینڭ وکیللری ١٥ نچی دیکه‌برگه قدر صایلانوب بته‌چکدر.

یاوروپا روسیه‌سنده هر شهرده دوماغه چلین صایلاوچیلرنی صایلاو ١٦ نچی دیکه‌برده باشلاناچقدر.

١٥ نچی غینوارغه قدر هر طرفده صایلاولر تمام بولوب بته‌رگه تییشلیدر.

صایلاو آلدی مجلسلرینه غینوار اچنده فقط ١٤ کون گنه رخصت ویرله‌چکدر.

دوماغه صایلاولر حقنده

باش وزیر اصطالیپین، داخلیه وزیرینڭ معینی کریژانوفسکیگه، دوماغه اعضالقغه خلق نڭ کملرنی تعیین ایتمکچی بولغانلقلرینی بلشوب طوررغه امر ایتمشدر. اعضا بولوچیلغی مأمورلرگه موافق بولماغان کاندیداتلرنی حکمگه بیرولر ایله یاخود (آدمینستراتسیه) ادارهٔ مملکت طریقلری ایله صایلانورغه یاراقسز ایتوب قالدریلاچقدر. بونلرنی دومادن برطرفقه چغاروب قالدرو وینکل بولسون اوچون صایلاو نظامینه: «اداره طرفندن سوریلگان کشیلر دوماغه صایلاو اشلرینه قاطوشا آلماسلر» مفهومنده برشرح آرتدروب نشر ایتارگه قصد قیلنمقده‌در.

بوقاعده‌نی آرتدولسه دومانڭ ایکی اوچ آیلق عمری تأمین ایدلگان دیب اعتبار قیلو ممکندر.

بوروشچه‌یاصاولر یاڭادن قرض آلو پلانی اوچونده بیك مهمدر.

(ر. ص.)

◆◆ داخلیه وزیرینڭ معینی کریژانوفسکی بوکونلرده گوبیرناتورلرغه‌یبارگان سیرکولرده، کره‌سیتانلردن وکیللر صایلاغان وقتلرده وهر بر جیونلرنده نی‌روشچه اش یورتورگه لازم بولغان هر برمعلوماتلرنی اویه‌زلرده‌گی مأمورلرگه اعلام ایدرگه امر ایتمشدر. سیرکولرایله برابر یاشرن تعلیماتلرده کوندرلمشدر.

◆◆ «١٧ نچی اوکتابر سایوزی» نڭ ادارهٔ مرکزیه‌سی: بوکوندن باشلاب اشکه طوتونورغه وهر یرده‌گی «ت. پراملیشلیننی پارتیه» لر ایله‌برله شورگه بوتون اطرافده‌غی شعبه‌لرینه امر ایتمشدر.

◆◆ معارف ناظری کاوفمان، بوکونلرده باش وزیرایله بیك اوزاق مذاکره‌دن صوڭ اولگی خدمتنده قالورغه قرار بیرمشدر.

◆◆ ترکستان ولایتینه گینیرال صوببوتیچ اورنینه گینیرال گرادیکوف تعیین ایدله‌در.

گینیرال صوببوتیچ براز یومشاغراق هم لیبیرالراق بولغان ایمش دیلر ایدی.

◆◆ کرانشتادحربی صودنده اوزاقلا ماینچه ینه‌سکز یوز ماتروسنڭ اشلری قارالاچقدر. فقط بودفعه‌سنده فتنه‌چغاردقلری اوچون توگل بلکه اوزلری قاتوشماسه‌لرده فتنه‌نی باصارغه اجتهاد قیلماغانلقلری اوچوندر.

◆◆ اوّلده قزان گوبیرناتوری وحاضرگی کونده مسکوڤانڭ گرادوناچالنیگی راینبوتقه مسکوڤاده بومبا طاشلانغانلغی گازیته‌لرده یازلغان ایدی. بوتوغروده شبهه‌له‌نوب مسکوڤانڭ آربات محله‌سنده‌گی بر نومیرنی تنتوب اوچ ایر ایکی خاتون قولغه آلنمشدر. پالیتسه کیلوب کروگه بولمه‌ده‌گی کشیلردن برسی اوزینی اوزی تره‌زه‌دن طاشلاب هلاك بولمشدر. نومیرلرندن بیش ماوزیر ایله پاترونلر، خنجر، مطبعه حرفلری هم مسکوڤانڭ پلانی طابولمشدر. اشلری پولیڅوی صودنڭ تفتیشینه طابشرلمشدر.

◆◆ پتربورغده بارانوفسکی زاڤود یانوب بیك قیمتلی ماشینه‌لر ایله حربیه نظارتینڭ امری ایله‌تیز آطوچی طاغ طوبلری اوچون حاضرلنمکده اولان اوچ یوزمڭ دانه گیلزی هلاك اولمش وایکی اشچی جراحتله‌نمشدر. ضرر بر میلیون صوم مقدارنده تخمین ایدله‌در

◆◆ استقلالیت طرفداری اولان هر بر پارتیه‌لرنڭ مرخصلری ٢٦ نچی اوکتبرده پتربورغده اجتماع ایدوب، استقلالیت طرفدارلرینی همه‌سینی برعلم (فلاك) تحتینه جیارغه قرار قیلمشلر. بونی وجودگه چغارو اوچون ایکی ماده ترتیب ایتمشلر. برنچی — استقلالیت اداره‌نی محافظه، ایکنچی ایسه روسیه‌نڭ هیچ برکیسه‌کارگه بولنمایچه بوتون کوینچه طورووینه اجتهاد هم آفتانومیه فکرینه تمام مخالفت. بو مجلسلرنده «پراڤاڤوی پاریادکه» «ت. پرامیشلیننایا» پارتیه هم «روس خلق سایوزی» ایله «١٧ نچی اوکته‌بر سایوزی» کشیلرندن صایلاب «اتحاد کامیتیتی» یاصامشلر. مذکور پارتیه وسایوزلرنڭ کشیلری کیله‌چك صایلاو اشلرنده اوشبو «اتحاد کامیتیتی» نڭ امرلری ایله‌گنه حرکت ایده‌چکلردر.

◆◆ پیتربورغ گازیته‌لرینڭ یازووینه قاراغانده بویل بالطی دیگزی ساحلنده‌گی ولایتلرده اولم جزاسی ایله حکم ایدلمش کشیلر ایکی مڭدن زیاده‌در.

◆◆ **بایلر اتفاقی.** بوکونلرده پیتربورغده زاڤود وفابریك ایه‌لری جمعیتینڭ برنچی اوچیریدیتلنی صابرانیه‌لری اولمشدر. بوجمعیتنڭ اوصتافی سنته‌بر آینده تصدیق ایدلمش ایدی. حاضرگی کونده یوز ایللی‌دن زیاده هرتورلی، فیرمه‌لرنڭ صاحبلری بو جمعیتکه کرمشدر. جمعیتکه داخل بولغان بویوز ایللی کشینڭ قول آستنده اشلاوچی اشچیلر یوزمڭ کشیدر.

دیمکگه بویوز ایللی کشینڭ اتفاقی یوزمڭ اشچینڭ اتفاقی ایله قارشیدر.

◆◆ گازیته‌لرنڭ خبر بیرولرینه نظرا بوتون عمر بوینیه کاتورگه‌گه حکم ایدلگان یکرمی بیش ماتروس، مونچه‌دن چغوب کیلگان وقتلرنده کرانشتات زندانندن قاچمشلر. قاچقان کشیلردن بریسی ٢٨ نچی اوکته‌برده یاڭادن توتولمشدر.

◆◆ آگاتویف زندانندن قاچقان مشهور گیرشونی اسملی ریڤولوتسیونیر، ٢٤ نچی اوکته‌برگه قدر پتربورغده طوروب صوڭره بیك خسته برخاتون قیافتنده فینلاندیه تیمر یولی ایله قاچرلغانلغینی پالیتسه دیپارتامینتی خبر بیره‌در. آرتندن تعقیب ایدلسه‌ده ڤیبورغده کوزدن یوغالمشدر. زاگرانیتسه‌گه قاچونی فرض ایتکان بولورغه کیرك دیب خیال قیلنه‌در. شونلقدن حاضرده چیت مملکتلرگه کیتوچی پاراخودلرنی بیك تفتیش ایدلمکده‌در.

اطراف خبرلری

آچلر.

روسلرنڭ اهل خیراتندن بر کامیتیت طرفندن قزان ولایتنده (٩٠٠٠) قدر آچلرغه هرکون یاردم ایدلمکده‌در. بو آچلرنڭ یارتیسندن کوبره‌گی مسلمانلر ایمش. شونڭ اوچون بو کامیتیتکه مسلمانلرده یاردم ایتمك تیشلیدر. ایشدلدکنه کوره بو کامیتیت کشی باشینه هرکون برقاداق ایکمك وهر هفته‌ده بر مرتبه ایت ودورت مرتبه بوتقاویر مکده‌در. آچلر آراسنده تیر وزه‌نگله خسته‌لکلری طارالا باشلامشلر.

مدد یارب!

قزان خبرلری.

عمومی دارالفنون.

قزان دارالفنوننده‌گی پرافیسرلرنڭ هوسلیلری قزانده واطرافنده فائده‌لی درسلر اوقوب اهالینڭ فکرینی آچمق اوچون (خلق مدرسه)سی یاکه (نارودنی اونیڤیرسیتیت) جمعیتی اسمنده بر جمعیت تأسیس ایده‌چکلر. نظامنامه‌لری حاضرله‌نمشدر. بلکه بر ردآیدن درسکه باشلارلر. بونلرنڭ درسخانه اوچون دائمی بریورتلری‌ده البته اولور. لکن شهراطرافنده‌غی خلقلرغه درسکه حاضر بولوییگل بولسون اوچون کوچمه‌لی (سیار) درسخانه‌لری‌ده بولاچقدر. هرفندن مناسب درسلر اون قدر لکیسیه‌ده تمام قیلناچقدر.

بو درسلر مجرد علمی وفنی اوله چقلردر. شونك اوچون فقط بر پارتیه گه کنه اختصاصی بولاچق توگلدر. نظامنامه‌لر مساعده قیلغان مقدارده مسلمانلر اوچون ترکیچه لیکسیه‌لر اوقوده ممکن بولاچقدر. بو جمعیت علمیه گه مسلمانلردن چلین بولوچیلر کوبه‌یسه، اسلام محله‌لرنده دائمی درسخانه آچمق‌ده ممکن اولور. اول وقت فنون دنیاویه گه هوسلی شاکردلرده درسلرگه حاضر اولورلر ایدی. اول تقدیرده مدرسه‌لرگه دنیافنلرینی کوب آرتدروغه احتیاج قالماس ایدی. مدرسه‌لر محله تصرفنده اولدقلری مدتده فنون جهتندن کوب اصلاح ایدلو احتمالی بیك بعیددر. چونکه بونك اوچون اجتماع پاره‌ده اتفاق آراءده لازمدر. بزده ایسه‌ده پاره‌لرده، آرالرده کوب زمان طارقاو بولاچقلردر.

جمعیت شرقیه
(ۋاستوچنی کلوب)

قزانده مسلمانلر اوچون آچلاچق کلوبنك نظامنامه‌سینه مؤسس اعضالری طرفندن قول قویلدی. تیزدن والی حضورینه تقدیم قیلناچقدر.

آچلرغه یاردم.

آچلرغه یاردم اوچون هنوز مسلمانلر آراسندن آقچه کوب جییلغانی یوقدر. بو خصوصده گازیته‌لر، نی قدر یازسه‌لرده، خلقغه تأثیر قیلمیدر. بونك اوچون قزانده مسلمانلر آراسنده بر کامتیت یاصامیچی طوغری کیلمیدر.

تیزدن یاصالسه، گوزل اولور ایدی.

بو مسئله حقنده خصوصی مجلسلرده سوزلر کوب سویله‌نه‌در. ١ نچی نویه‌برده بر مجلسده موقت بر کامیسیه یاصالدی. بو کامیسیه مسجدلرده عید نمازندن مقدم آچلرغه یاردم قیلو حقنده خلقغه وعظ سویله‌و خصوصنده محله امامرلندن اوتنه‌چکدر.

شاید بعض امامر اوزلری‌ده وعظ سویله‌رلر. قوم آراسندن سویله‌وچیلرنی‌ده منع قیلماسلر. قیلسه‌لر، اوزلرینك کم ایدکلرینی عملا اثبات قیلمش اولورلر.

ایرته نمازندن صوگره عید نمازینه قدر مسجدده بیك کوب جماعت ایکی ساعت قدر وقت تیك طورمقده‌درلر. بر ساعت مقدارنده آچلرغه یاردم حقنده وعظلر سویله‌نسه، ثوابلی بر مجلس اولور ایدی.

قالغان بر ساعتنده دعا وذکر ایله مشغول اولورغه‌ده وقت قالور ایدی.

قزان مخبری.

رفیقمز قزان مخبرینك ناشر ومحرری سید گرای آلکین جنابلری گازیته سینك نشرینی بر شرکتکه ویره‌چك ایمش. بو کونلرده شرکتکه آقچه جیمق اوچون عالمجان حضرت یورتینه بایلرنی چاقروب بر مقدار آقچه‌ده جیدیلر.

بزنك قزان بایلری مطبوعاتقه اعانت قیلوغه هوسلی توگلدر آقچه کوب یازمامشلر. یازغان آقچه‌لرینك‌ده غینوارغه قدر تجربه اوچون فقط یکرمی پروسینتینی گنه ویره‌چکلر ایمش.

(انما الاحسان بالا تمام) باری‌نی‌ده بیروکیرك ایدی.

ودخی باش محررلکه مشهور محررلرمزدن حارث افندی چیستاپولی چاقرلاچقدر. حارث افندینك لسانی بیك چقدر. کیلورسه، مخبر گازیته‌سی لسان جهتندن بیك ترقی ایتووی مأمولدر. رفیقمزنی موفقیتی ایله تبریك ایدرز.

بو گازیته عالمجان حضرت حقنده بیك کوب قاتی سوزلر یازمش ایدی. حال بوکه آقچه جییوده حضرتنك بیك کوب تشویقاتی کورندی. حلم وحمیتینی تحسین ایدرز. لکن لالحب علی بل لبغض معاویه!

عیاض اسحاقی.

بو کونلرده، محررلرمزدن قزانده عیاض افندی اسحاقی پالیسه طرفندن طوتلوب حبسکه آلندیغی گازیته‌لرده یازلدی. نی عیب ایله عیبله‌ندکی معلوم توگلدر. بریلدن بیرلی خلق آراسنده: «پالیسه عیاضنی ازلی، ایمش. شونك اوچون قاچقان ایمش» دیگان خبرلر سویله‌نمکده ایدی.

امّا عیاض افندی‌نك نظامغه خلاف براش قیلغانلغی هیچ کمکه معلوم توگل ایدی. پالیسه مجرد خلق آراسنده‌غی سوزدن حبس قیلمادی میکان. مملکتمزده بونك کبی واقعه‌لر کوب اولدی. قوری قیل قال ایله یابلغان کشیلرنك کوبسینی تفتیش بعدنده چغاردیلر. شاید عیاض افندی‌ده تیز خلاص ایدلسه، کیره‌ك.

پالیسه اداره‌سنده حاضر بولغان برکشینك روایتینه نظراً ٢ نچی چاست پریستاۋینه پالیسمیستر تیلیفون آرقلی اسحاقنی حبسدن چغارگز دیوب امر ایتمش ایکان، پریستاۋ: «آنی نیك چغاریق؟ اوز سوزگز بوینچه بز آنی بریلدن بیرلی عذابلانوب ازلیمز. طاوب بیرگاچ اوزگز آنی قوتقارورغه قوشاسز» دیمش.

بو واقعه درست اولسه، اسحاقینك حبس قیلنمقلغی فقط توبسز بر شبهه ایله بولورغه اوخشیدر.

خدا خیرلی خلاص ویرسون.

عیاض افندی اوزینك ملی رومان وحکایه لری ایله مشهوردر. هر یازدیغی اثرلری ملیت حسی ایله طولی ایدی. گرچه بعض یولداشلرینه قیاس ایله آنك حقنده ملیتنی طاشلاغان دیگان خبرلری چقسه‌ده، اساسلی سوز توگلدر.

انقراض اسملی اثرنده روسیه‌ده ملت ترکیه اوچون نی قدر قایغردیغی معلومدر.

معیشت اجتماعیه‌نك توب قاعده‌لرینه خلاف اولماسلق مقدارنده عیاض افندی دائماً ملی اوله‌چقدر.

آولنده عیاض افندینك ملاّلقدن صوفرلغی سببلی توشکان قارت آتاسی ایله قارچق آناسی وبر قزی واردر. بو بیچاره‌لرنك عیاض افندیدن باشقه تربیه چیلری یوقدر.

صوگره‌دن اداره‌مز خبر ایتولرینه قاراغانده عیاض افندی قزانده طورمق شرطی ایله حبسخانه‌دن چغارلمشدر.

کتبخانهٔ اسلامیه

اوشبو سنه ابتداسنده یعنی ٣ نچی غینوارده بلغار مسافرخانه‌سنده شهر صوماسندن مسلمانلر اوچون بر کتبخانه آچلمش ایدی.

آچلدقدن صوگره بو کتبخانه‌گه اهل همت طرفندن (٨٨١) قدر کتابلر وقف قیلندی. بو محترم افندیلرنك اسملرینی «یولدز» غه درج قیلوب، عموم اهل قزان طرفندن تشکر قیلامز.

(١٩٠٤) نچی سنه آخرنده شهر دوماسی بناسنده اولان الوغ کتبخانه‌گه مسلمانلرغه مخصوص بر شعبه آچمق شرطی ایله (١٠٣) جلد کتاب وقف قیلندی. صوگره اهل اسلام محله‌سنده مسلمانلرغه مخصوص بر شعبه آچمق لزومینی اثبات قیلوب، هادی افندی دوماغه بر عریضه ویردی. اوشبو وسیله ایله مذکور کتبخانهٔ اسلامیه آچلدی.

آچلدقدن صوگره کتابلر وقف ایدن ذوات کرام اوشبو افندیلردر:

کتابچی کریمفلردن (٤٧٠) نسخه.
احمد هادی مقصودی‌دن (١٠٣) »
کتابچی اسماعیل شمس الدینف‌دن (٦٢) »
ابراهیم میرزا تیریگولف‌دن (٣٦) »
عبد المنان کازانسکی‌دن (٢٠) »
عبد الرحمن توفیق بارودی‌دن (١٧) »
جمال الدین حسینف‌دن (١٦) »
عالمة البنات بیکتیمریه‌دن (١٥) »
احمد جان سیداشف‌دن (١٢) »
عبد الحمید آپانایفدن (١١) »
ملا عبدالله آپانایف‌دن (١٠) »
ملا صادق ایمانقولی‌دن (١٠) »
معلم شاکرجان طاهری‌دن (٦) »
ابراهیم آیطوغانف‌دن (٦) »
مفتاح الدین عبد المنف‌دن (٥) »
ثابت حیبوللین‌دن (٤) »
ینه (١٤) جلد معلومات جریده‌لری
نعمت جان عزتوللین‌دن (٤) »
جمال الدین سراج الدینف‌دن (٤) »
عبدالرحمن جمال الدین اوغلندن (٣) »
صلاح الدین سراج الدینف‌دن (٣) »
محمد عارف حاجی بیکتنییف‌دن (٣) »
خیرالله ثابتف‌دن (٣) »
مفتاح الدین شرف الدینف‌دن (٣) »
ابراهیم بن صدیق مسلمف‌دن (٢) »
کتابچی باشما کوف‌دن (٢) »
مطبعه‌چی خاریتونف‌دن (٢) »
برهان الدین بیکطاهرف‌دن (٢) »
عالمجان حضرت بارودی‌دن (کشف الظنون).
مرتضی ابراهیمف‌دن (ترجمهٔ قاموس)
عثمان سلییف‌دن (ترجمهٔ قاموس).
عبدالعزیز عیبدوللین‌دن (تاریخ جودت). (١٢) جلدلی و (برهان قاطع).
ملا عارف بیکتیمرف‌دن (کنوز قرآن).
مصطفی اورازف‌دن (یازمه مصحف).
لقمان حکیم آرسلانف‌دن (تفسیر فوائد).
علی اصغر کمال الدینف دن (١) »
صبغة الله آلکین‌دن (١) »
شرف الدین عبدالسلامف‌دن (١) »
عبدالرحمن عبدوللین‌دن (١) »
شاکر خالدف‌دن (١) »
یعقوب مماشف‌دن (١) »
نجم الدین شیخ الزمان اوغلندن (١) »
عیاث یعقوبف‌دن (١) »
صبغة الله ولی الله اوغلندن (١) »
اوفاده آخوند خیرالله حضرت‌دن (١) »
ملا ظریف حضرت امیرخانی‌دن (١) »
ادریس ابراهیم اوغلندن (١) »
قیام الدین ادریسف دن (١) »

بونلردن صوگره وقف قیلغان اهل همتنك اسملری صوگره یازلور. بو کتبخانه اوچون هرسند برایکی یوز صوملق کتابلر آلناچق ایسه‌ده، نادر کتابلرغه احتیاجی واردر. ینه وقف قیلوچیلر اولسه، تشکر ایله قبول اولنور.

فخری ناظر: **احمد هادی مقصودی.**
دائمی ناظر: **ذاکر سیدی.**

دروس
شفاهیه

اوشبو کتاب ایله هر بر ترکی معلمدن باشقه اوزندن اوزی‌ده عربچه سویله‌شورگه اویره‌نمك ممکندر. چونکه بو کتاب عملی وتدریجی اصول اوزره منتظم ترتیب قیلنمشدر. بر درجه عربچه بلمك هر بر مسلمانغه لازمدر. بر آز عربچه بلمیچی ترکی گازیته‌لرنی‌ده کامل آکلامق ممکن توگلدر. بو کتاب (٧٥) درسلك ایتوب ترتیب قیلنمشدر. هر درسی بر تییندن ٣ جلدینك بهاسی (٧٥) تییندر. (٣٠) درسلك بر نچی جزئی (٣٠) تییندر. آدریس: Казань Редакція „Юлдузъ„

سودامز ١٨٦٨ نچی یلدن بیرلی دوام ایتمکده‌در.

شهر قزانده عین الدین ثابتف

دکاننده اوز تدبیری ایله اشله‌نگان: طاقیه، کله‌پوش وقالفاق کیملرینك هرتورلیسی آرزان بهالر ایله صاتلمقده‌در. چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده زاکازغه قبول قیلنادر. اوشبو ماللر صومینه ٢٥ تیین زادانکه ایله هرطرفقه پوچته وکانتورلر آرقلی نالوژقیلوب توقفسز ییبه‌ره‌در. قزان شهرندن باشقه، مکاریه، اربت، مینزه‌له، سمبر، بوگولمه، بوری، اوفا، استرلی‌طاماق وچاللی یارمارکه‌لرنده‌ده دکانلری آچلمقده‌در.

фирма существуетъ съ 1868 года.
Адресъ: Казань, Гайнутдинъ Сабитовъ

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.
Редакторъ-издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.